

EDUSKUNNAN VASTAUS 94/2006 vp

Hallituksen esitys laiksi poliisin säilyttämien henkilöiden kohtelusta sekä laeiksi eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta

Asia

Hallitus on vuoden 2005 valtiopäivillä antanut eduskunnalle esityksensä laiksi poliisin säilyttämien henkilöiden kohtelusta sekä laeiksi eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta (HE 90/2005 vp).

Valiokuntakäsittely

Hallintovaliokunta on antanut asiasta mietinnön (HaVM 14/2006 vp).

Päätös

Nyt koolla oleva eduskunta on hyväksynyt seuraavan lausuman:

Eduskunta edellyttää hallituksen selvittävän mahdollisuudet edistää selviämisase-
matoiminnan ja muun akuutin päihde-
huollon kehittämistä yhteistyössä sosiaali- ja terveydenhuollon ja poliisin kanssa.

Eduskunta on hyväksynyt seuraavat lait:

Laki

poliisin säilyttämien henkilöiden kohtelusta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku

Yleiset säännökset

1 §

Soveltamisala

Tätä lakia sovelletaan poliisin lain nojalla säilyttämien tutkintavankien, pidätettyjen ja kiinni otettujen kohteluun.

Lakia sovelletaan vapauden menetyksen syy huomioon ottaen poliisin säilytettävänä muuten kuin tutkintavankeuden, pidättämisen tai kiinni ottamisen perusteella olevan kohteluun, jollei muualla laissa toisin säädetä.

Poliisin säilyttämälle henkilölle suoritettava mielentilatutkimuksesta säädetään mielen-terveyslaissa (1116/1990).

Tämän lain soveltamisesta rajavartiolaitoksen, tulliviranomaisen, puolustusvoimien ja muiden viranomaisten säilyttämiin pidätettyihin ja kiinni otettuihin säädetään erikseen.

2 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) *tutkintavangilla* tutkintavankeuslain (768/2005) 1 luvun 2 §:ssä tarkoitettua tutkintavankia;

2) *pidätetyllä* henkilöä, joka on pidätetty pakkokeinolain (450/1987) 1 luvun 3 §:n nojalla;

3) *kiinni otetulla* henkilöä, joka on otettu kiinni poliisilaissa (493/1995), pakkokeinolaisissa, esitutkintalaissa (449/1987) tai muussa laissa säädetyllä perusteella ja joka ei ole tutkintavanki tai pidätetty;

4) *vapautensa menettäneellä* tutkintavankia, pidätettyä ja kiinni otettua;

5) *tapajalla* henkilöä, joka on tullut tapamaan vapautensa menettänyttä;

6) *säilytystilalla* poliisin hallinnoimaa tilaa, jota käytetään poliisin säilyttämien vapautensa menettäneiden säilytykseen;

7) *teknisellä valvonnalla* säilytystilan valvontaa teknisillä laitteistoilla;

8) *vartijalla* poliisilain 6 a §:ssä tarkoitettua ylivartijaa ja vartijaa.

3 §

Vapautensa menettäneen oikeuksien rajoittaminen

Vapautensa menettäneen oikeuksia ei saa tämän lain säännösten nojalla rajoittaa enempää kuin vapauteen kohdistuvan toimenpiteen tarkoitus, säilytysvarmuus, säilytystilan järjestyksen säilyminen sekä vapautensa menettäneiden ja muiden henkilöiden turvallisuus välttämättä vaativat.

4 §

Vapautensa menettäneen kohtelu

Vapautensa menettäneitä on kohdeltava oikeudenmukaisesti ja heidän ihmisarvoaan kunnioittaen.

Vapautensa menettäneitä ei saa ilman hyväksyttävää syytä asettaa keskenään eri asemaan rodun, kansallisen tai etnisen alkuperän, ihonvärin, kielen, sukupuolen, iän, perhesuhteiden, sukupuolisen suuntautumisen, terveydentilan, vammaisuuden, uskonnon, yhteiskunnallisen mielipiteen, poliittisen tai ammatillisen toiminnan taikka muun henkilöön liittyvän syyn perusteella.

Alle 21-vuotiaana rikoksensa tehneen tai muusta syystä kuin rikoksen johdosta alle 21-vuotiaana kiinni otetun vapautensa menettäneen kohdalla on kiinnitettävä erityistä huomiota vapautensa menettäneen iästä ja kehitysvaiheesta johtuviin tarpeisiin.

2 luku

Säilytystilaan ottaminen

1 §

Säilytystila

Poliisin säilytystilan hyväksyy lääninhallitus. Poliisin muun kuin lääninhallituksen alaisen yksikön ylläpitämän säilytystilan hyväksyy sisäasiainministeriö tai sisäasiainministeriön määräämä lääninhallitus.

2 §

Säilytystilaan ottamisesta ilmoittaminen

Tutkintavangille ja kiinni otetulle on varattava tilaisuus ilmoittaa lähiomaiselleen tai muulle läheiselleen ottamisesta säilytystilaan. Kiinni otetulle ei kuitenkaan tarvitse varata tilaisuutta ilmoittamiseen, jos hänet vapautetaan 12 tunnin kuluessa kiinni ottamisesta ja tilaisuuden varaimiseen ei ole erityisiä syitä.

Pidätetyn ottamisesta säilytystilaan on ilmoitettava pidätetyn osoituksen mukaan hänen lähiomaiselleen tai muulle läheiselleen. Jos ilmoittamisesta on erityistä haittaa rikoksen selvittämiseksi, ilmoittamista voidaan lykätä enintään siihen saakka, kun tuomioistuimien ottaa pidätettyä koskevan vangitsemisvaatimuksen käsiteltäväksi. Ilmoitusta ei saa ilman erityistä syytä tehdä vastoin pidätetyn tahtoa.

3 §

Säännöksistä ja säilytystilan oloista tiedottaminen

Vapautensa menettäneelle on viipymättä hänen saavuttuaan säilytystilaan tiedotettava sen

oloista sekä vapautensa menettäneiden oikeuksista ja velvollisuuksista. Tietoja on oltava saatavana yleisimmin käytetyillä kielillä säilytystilassa olevien vapautensa menettäneiden tarpeiden mukaan.

Ulkomaiselle vapautensa menettäneelle on tiedotettava 7 luvun 6 §:n mukaisesta mahdollisuudesta olla yhteydessä kotimaansa edustustoon. Ulkomaiselle vapautensa menettäneelle on mahdollisuuksien mukaan annettava tulkitsemisapua. Viittomakieltä käyttävälle tai vammaisuuden vuoksi tulkitsemisapua tarvitsevalle vapautensa menettäneelle on annettava tarpeellista tulkitsemis- ja käännösapua.

Vapautensa menettäneiden saatavilla on oltava kokoelma vapautensa menettäneitä koskevista säännöksistä.

4 §

Tulotarkastus ja tietojen rekisteröinti

Säilytystilaan saapunut vapautensa menettänyt on tarkastettava todistajan läsnä ollessa (*tulotarkastus*). Tulotarkastus käsittää henkilöllisyyden toteamisen ja kirjaamisen, vapautensa menettäneen mukana olevan omaisuuden luetteloinnin ja tarkastamisen sekä tarvittaessa vaatteiden vaihdon. Omaisuusluettelosta säädetään 4 luvun 2 §:ssä. Vapautensa menettäneen turvatarkastuksesta säädetään 9 luvun 3 §:ssä.

Säilytystilaan otettuja vapautensa menettäneitä koskevien tietojen rekisteröinnistä säädetään henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa annetussa laissa (761/2003).

5 §

Päätösvalta

Säilytystilaan ottamisesta ilmoittamisesta päättää pidättämiseen oikeutettu virkamies.

6 §

Tarkemmat säännökset

Tarkemmat säännökset tulotarkastuksen kirjaamisesta annetaan valtioneuvoston asetuksella.

Tarkemmat säännökset tulotarkastuksessa noudatettavasta menettelystä annetaan sisäasiainministeriön asetuksella.

3 luku

Sijoittaminen säilytystilassa, perushuolto ja siirtäminen

1 §

Sijoittaminen säilytystilassa

Alle 18-vuotias vapautensa menettänyt on pidettävä erillään muista vapautensa menettäneistä, jollei hänen etunsa muuta vaadi.

Miehet ja naiset on pidettävä eri selleissä.

Vapautensa menettänyt on mahdollisuuksien mukaan sijoitettava yhden hengen selliin. Vapautensa menettänyttä ei saa sijoittaa samaan selliin toisen vapautensa menettäneen kanssa, jos siitä aiheutuu vaaraa hänen itsensä tai toisen vapautensa menettäneen turvallisuudelle, vapautteen kohdistuvan toimenpiteen tarkoitukselle taikka säilytystilan järjestykselle tai turvallisuudelle.

2 §

Vaatetus

Vapautensa menettänyt saa käyttää omia vaatteitaan, jollei siitä aiheudu vaaraa vapautteen kohdistuvan toimenpiteen tarkoitukselle, säilytystilan järjestykselle tai vapautensa menettäneen terveydelle. Vapautensa menettänyt vastaa käytössään olevien omien vaatteidensa huollosta. Poliisin on järjestettävä vapautensa menettäneelle, jonka vapauden menetys on kestänyt yhtäjaksoisesti yli neljä vuorokautta, tilaisuus hänen omien vaatteidensa pesemiseen tai pesettämiseen säilytystilassa taikka, jollei peseminen

tai pesettäminen säilytystilassa ole mahdollista, vapautensa menettäneen kustannuksella poliisin välityksellä säilytystilan ulkopuolella.

Vapautensa menettäneelle, joka ei käytä omia vaatteitaan, on annettava soveltuva vaatetus säilytystilassa käytettäväksi sekä tuomioistuimessa käyntiä tai muuta säilytystilasta poistumista varten.

3 §

Vapautensa menettäneiden majoitustilat

Vapautensa menettäneiden käytössä tulee olla asianmukaiset majoitus- ja peseytymistilat. Säilytystiloja rakennettaessa ja korjattaessa varsinaiset majoitustilat on varustettava siten, että ne vastaavat yleisessä rakennuslainsäädännössä asuintiloille asetettuja vaatimuksia.

Säilytystilan suljetuissa tiloissa, joissa säilytetään vapautensa menettäneitä, tulee olla hälytyslaite, jolla voidaan välittömästi saada yhteys henkilökuntaan.

Vapautensa menettäneen on huolehdittava omasta puhtaudestaan ja sellinsä siisteydestä.

4 §

Ruokahuolto

Vapautensa menettäneiden ruokahuolto on järjestettävä siten, että he saavat terveellisen, monipuolisen ja riittävän ravinnon.

Säilytystilassa noudatettavasta ruokavaliosta poiketaan mahdollisuuksien mukaan, jos se on perusteltua vapautensa menettäneen terveyden taikka uskonnollisen tai muun perustellun vaikaumuksen vuoksi.

5 §

Ulkoilu

Vapautensa menettäneelle on annettava mahdollisuus ulkoilla vähintään tunti päivässä, jollei vapautensa menettäneen terveydentila taikka säilytystilan järjestykseen tai turvallisuuteen liittyvä erityisen painava syy ole esteenä.

6 §

Vapautensa menettäneen siirtäminen

Vapautensa menettänyt voidaan siirtää toiseen säilytystilaan, jos vapauteen kohdistuvan toimenpiteen tarkoitus, vapautensa menettäneen oma tai muun henkilön turvallisuus, rikoksen selvittäminen tai muu vastaava syy sitä edellyttää.

7 §

Siirrosta ilmoittaminen

Vapautensa menettäneen siirtämisestä on viipymättä hänen saavuttuaan toiseen säilytystilaan ilmoitettava vapautensa menettäneen osoituksen mukaan hänen lähiomaiselleen tai muulle läheiselleen sekä vapautensa menettäneen asianajajalle tai muulle oikeudenkäymiskaaren 15 luvun 2 §:n 1 tai 2 momentissa tarkoitettulle oikeudenkäyntiasiamiehelle tai -avustajalle. Jos ilmoittamisesta on erityistä haittaa rikoksen selvittämiseksi, ilmoittamista pidätetyn siirtämisestä voidaan lykätä enintään siihen saakka, kun tuomioistuin ottaa pidätettyä koskevan vangitsemisvaatimuksen käsiteltäväksi.

Ilmoitusta ei saa ilman erityistä syytä tehdä vastoin vapautensa menettäneen tahtoa.

8 §

Läsnäolo tuomioistuimessa

Vapautensa menettänyt on kutsusta toimitettava tuomioistuimeen siten kuin siitä erikseen säädetään.

9 §

Päätösvalta

Säilytystilassa noudatettavasta ruokavaliosta poikkeamisesta uskonnollisen tai muun vaikaumuksen perusteella sekä ulkoilun epäämistä päättää säilytystilan esimies.

Vapautensa menettäneen siirtämisestä sekä sitä koskevasta ilmoituksesta päättää pidättämiseen oikeutettu virkamies.

Vapautensa menettäneen vaatetuksesta päättää poliisimies.

10 §

Tarkemmat säännökset

Tarkemmat säännökset vapautensa menettäneen vaatetuksesta, majoitustiloista, ruokahuollosta, ulkoilusta ja siirtämisestä annetaan sisäasiainministeriön asetuksella.

4 luku

Vapautensa menettäneen omaisuus

1 §

Omaisuuksien hallussapito

Vapautensa menettänyt saa säilytystilassa pitää hallussaan kohtuullisen määrän henkilökohtaista omaisuutta. Esineen tai aineen hallussapito voidaan evätä, jos:

1) esineestä tai aineesta aiheutuu vaaraa henkilön turvallisuudelle tai vapauteen kohdistuvan toimenpiteen tarkoitukselle;

2) esine tai aine erityisesti soveltuu omaisuuden vahingoittamiseen; taikka

3) esineen tai aineen hallussapidosta säilytystilan olot ja valvonnan aste huomioon ottaen aiheutuu erityistä haittaa säilytystilan yleiselle järjestykselle.

Vapautensa menettänyt ei saa pitää hallussaan alkoholia, muuta päihdyttävää ainetta, rikoslain (39/1889) 44 luvun 16 §:ssä tarkoitettuja dopingaineita, huumausaineiden käyttöön tarkoitettuja esineitä eikä muita kuin 5 luvun 8 §:n 1 momentissa tarkoitetun lääkärin määräämiä lääkeaineita. Vapautensa menettänyt ei saa pitää hallussaan toiselta vapautensa menettäneeltä ilman poliisin lupaa saamaansa omaisuutta.

Muu omaisuus, joka vapautensa menettäneellä on mukanaan säilytystilaan tullessaan tai jonka hän saa vapauden menetyksen aikana, voi-

daan ottaa säilytettäväksi vapautensa menettäneen säilytystilasta vapauttamiseen saakka, jos se omaisuuden säilytykseen käytettävissä olevat tilat huomioon ottaen on mahdollista.

Jos omaisuutta ei voida säilyttää, se palautetaan taikka lähetetään vapautensa menettäneen kustannuksella hänen osoittamaansa paikkaan. Pilaantunut tavara voidaan hävittää todistajan läsnä ollessa. Alkoholiuoman ja muun alkoholi-pitoisen aineen hävittämisestä noudatetaan, mitä alkoholilain (1143/1994) 60 §:ssä säädetään. Huumausaineen toimittamisesta hävitettäväksi säädetään huumausainelain (1289/1993) 10 §:ssä.

Tavaraan, jolla ei ole omistajaa, sovelletaan löytötavaralakia (778/1988).

2 §

Omaisuuksien luettelo

Säilytystilaan vastaanotetusta vapautensa menettäneen omaisuudesta on laadittava omaisuusluettelo. Vapautensa menettäneen ja läsnä olevan todistajan on allekirjoitettava omaisuusluettelo. Jos vapautensa menettänyt ei allekirjoita luetteloa, kahden poliisin palveluksessa olevan virkamiehen on todistettava luettelo oikeaksi.

Vapautensa menettäneen haltuun annetusta omaisuudesta on tehtävä merkintä omaisuusluetteloon. Vapautensa menettäneelle on hänen pyynnöstään annettava kopio omaisuusluettelosta.

Vapautensa menettäneen hallusta voidaan ottaa pois sellainen ilman poliisin lupaa vastaanotettu omaisuus, joka on merkitty toisen vapautensa menettäneen omaisuusluetteloon.

3 §

Rahan ja muiden maksuvälineiden hallussapito

Vapautensa menettäneellä ei ole oikeutta pitää hallussaan rahaa tai rikoslain 37 luvun 12 §:ssä tarkoitettuja muita maksuvälineitä. Vapautensa menettäneen hallussa olevat rahat ja muut maksuvälineet otetaan poliisin säilytettävä-

viksi tai talletetaan vapautensa menettäneen kustannuksella hänen tililleen pankkiin.

Vapautensa menettäneelle voidaan myöntää lupa pitää säilytystilan järjestyssäännössä määrätty vähäinen määrä rahaa hallussaan.

4 §

Rahan ja muiden maksuvälineiden käyttö

Vapautensa menettänyt saa omalla kustannuksellaan hankkia säilytystilan ulkopuolelta sellaisia käyttöesineitä, tarvikkeita ja elintarvikkeita, joiden hallussapito on 1 §:n 1 ja 2 momentin nojalla säilytystilassa sallittu.

Vapautensa menettäneen oikeutta käyttää säilytystilan ulkopuolelta tulevaa rahaa ja muita maksuvälineitä voidaan rajoittaa, jos se on välttämätöntä vapauteen kohdistuvan toimenpiteen tarkoituksen tai säilytystilan järjestyksen turvaamiseksi taikka vapautensa menettäneen tai muun henkilön turvallisuuden suojelemiseksi.

Vapautensa menettänyt saa perustellusta syystä poliisin välityksellä toimittaa rahaa ja muita maksuvälineitä säilytystilan ulkopuolelle tai toiselle vapautensa menettäneelle.

5 §

Ilmoitus omaisuuden hoitamisesta

Jos vapautensa menettänyt ei voi itse huolehtia muualla olevasta omaisuudestaan, asiasta on ilmoitettava holhoustoimesta annetussa laissa (442/1999) tarkoitetulle viranomaiselle.

6 §

Omaisuuden palauttaminen

Kun vapautensa menettänyt vapautuu säilytystilasta, hänen rahansa, muut maksuvälineensä ja omaisuutensa on luovutettava hänelle kuitausta vastaan. Jos vapautensa menettänyt ei allekirjoita omaisuusluetteloa, kahden poliisin palveluksessa olevan virkamiehen on todistettava luettelo luovutetusta omaisuudesta oikeaksi.

Säilytystilaan jätetty omaisuus lähetetään vapautetulle hänen kustannuksellaan. Jos vapautettu ei nouda omaisuuttaan, omaisuus voidaan hävittää kolmen kuukauden kuluttua siitä, kun omaisuus on palautettu säilytystilaan. Jos vapautettua ei tavoiteta, omaisuus voidaan hävittää kolmen kuukauden kuluttua vapautensa menettäneen vapautumisesta.

7 §

Päättösvalta

Rahan hallussapidosta sekä 4 §:n 3 momentissa tarkoitetusta rahan tai muiden maksuvälineiden toimittamisesta säilytystilan ulkopuolelle tai toiselle vapautensa menettäneelle päättää säilytystilan esimies. Muun omaisuuden hallussapidosta päättää poliisimies tai vartija.

8 §

Tarkemmat säännökset

Tarkemmat säännökset vapautensa menettäneen hallussa pitämästä omaisuudesta, rahan ja muiden maksuvälineiden käytöstä sekä omaisuuden lähettämisestä ja hävittämisestä annetaan sisäasiainministeriön asetuksella.

5 luku

Terveydenhuolto

1 §

Terveyden- ja sairaanhoito

Vapautensa menettäneellä on oikeus hänen lääketieteellisten tarpeidensa mukaiseen terveyden- ja sairaanhoitoon.

Vapautensa menettäneiden terveyden- ja sairaanhoidon järjestämisessä noudatetaan, mitä potilaan asemasta ja oikeuksista annetussa laissa (785/1992), terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetussa laissa (559/1994), mielenterveyslaissa ja tartuntatautilaissa (583/1986) säädetään.

2 §

Tilapäinen hoito ja tutkimus säilytystilan ulkopuolella

Jos sairasta tai vammautunutta vapautensa menettänyttä ei voida asianmukaisesti hoitaa tai tutkia säilytystilassa, hänet on lähetettävä tarpeellisen valvonnan alaisena tilapäisesti säilytystilan ulkopuolelle hoitoon tai tutkimukseen.

3 §

Synnytys

Raskaana oleva vapautensa menettänyt siirretään tarpeellisen valvonnan alaisena synnytystä varten riittävän ajoissa sairaalaan tai muuhun terveydenhuollon toimintayksikköön säilytystilan ulkopuolelle.

4 §

Psykologinen neuvonta, tuki ja hoito

Vapautensa menettäneelle on mahdollisuuksien mukaan varattava tilaisuus psykologin antamaan ja muuhun vastaavaan neuvontaan, tukeen ja hoitoon.

5 §

Terveydenhuollon järjestäminen ja kustannukset

Poliisin järjestämän lääkärin tarpeellisiksi toteamista julkisen terveydenhuollon palveluista potilaalta perittävät maksut maksetaan valtion varoista. Valtio maksaa vapautensa menettäneen terveydenhuollon, jos tällä ei ole kotipaikka Suomessa.

Vapautensa menettäneen terveydenhuollon järjestää se kunta tai sairaanhoitopiirin kuntayhtymä, jonka toimintayksikössä hoidon järjestäminen on tarkoituksenmukaista. Muilta kuin 1 momentissa mainituilta osin terveydenhuollon kustannuksista vastaa vapautensa menettäneen kotikunta tai se sairaanhoitopiirin kuntayhtymä, johon vapautensa menettäneen kotikunta kuu-

luu. Hoidon edellyttämissä järjestelyissä poliisi ja vapautensa menettäneen kotikunta toimivat yhteistyössä.

Valtio huolehtii tartuntatautien vastustamistyön järjestämisestä tartuntatautilain mukaisesti. Vapautensa menettäneen kotikunta maksaa ne tartuntatautien hoitoon määrätty lääkkeet, jotka sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetussa laissa (734/1992) säädetään potilaalle maksuttomiksi.

6 §

Omalla kustannuksella järjestettävä terveydenhuolto

Vapautensa menettäneellä on oikeus poliisin järjestämän lääkärin luvalla omalla kustannuksellaan saada lääkitystä, tutkimusta ja muuta terveydenhuoltoa säilytystilassa, jollei siitä aiheudu vaaraa vapauten kohdistuvan toimenpiteen tarkoitukselle.

7 §

Vapautensa menettäneen kuolema

Vapautensa menettäneen kuoltua vainaja toimitetaan omaisten toivomalle paikkakunnalle Suomessa valtion kustannuksella. Vainaja, jota ei voida jättää omaisten huostaan, haudataan valtion kustannuksella.

8 §

Päätösvalta

Vapautensa menettäneen lääkityksestä, lääkkeiden hallussapidosta, hoidosta, tutkimuksesta ja muusta terveydenhuollosta päättää poliisin järjestämä lääkäri.

Säilytystilan esimies päättää, kuultuaan mahdollisuuksien mukaan lääkäriä, lähettämisestä 2 §:ssä tarkoitettuun hoitoon tai tutkimukseen. Jos hoidontarpeen kiireellisyys sitä edellyttää, päätöksen voi tehdä myös poliisimies tai vartija.

6 luku

Kirjeenvaihto ja puhelut

1 §

Kirjeenvaihto ja kirjeiden tarkastaminen

Vapautensa menettäneellä on oikeus kirjeenvaihtoon, jollei tätä oikeutta ole pakkokeinolain 1 luvun 18 b §:ssä tarkoitettulla tavalla rajoitettu.

Vapautensa menettäneelle saapunut tai häneltä peräisin oleva suljettu kirje tai muu postilähetytys, joka on saapunut vapautensa menettäneelle tai jonka hän haluaa lähettää, saadaan tarkastaa läpivalaisemalla tai avaamalla sen tutkimiseksi, sisältääkö se 4 luvun 1 §:n 1 tai 2 momentissa tarkoitettuja kiellettyjä aineita tai esineitä.

Jos tarkastuksen yhteydessä löydetään aineita tai esineitä, joita vapautensa menettäneellä ei ole 4 luvun 1 §:n 1 tai 2 momentin mukaan lupa pitää hallussaan säilytystilassa, ne on otettava poliisin säilytettäväksi.

2 §

Kirjeen lukeminen

Vapautensa menettäneelle saapunut tai häneltä peräisin oleva kirje, muu postilähetytys tai viesti saadaan lukea, jos se on yksittäistapauksessa perustellusta syystä tarpeen vapauteen kohdistuvan toimenpiteen tarkoituksen turvaamiseksi, rikoksen estämiseksi, säilytystilan järjestystä uhkaavan vaaran torjumiseksi taikka vapautensa menettäneen tai muun henkilön turvallisuuden suojelemiseksi.

3 §

Kirjeenvaihto valvontaviranomaisten kanssa

Vapautensa menettäneen ja poliisin, sen henkilökunnan toimintaa valvovan viranomaisen tai sellaisen ihmisoikeuksien toteutumista valvovan toimielimen, jolle vapautensa menettäneellä on kansainvälisten sopimusten mukaan valitus- tai kantelu-oikeus, välistä kirjeenvaihtoa ei saa tarkastaa eikä lukea.

Ulkomaisen vapautensa menettäneen yhteydenpidosta diplomaattiseen edustustoon ja konsuliedustustoon säädetään 7 luvun 6 §:ssä.

4 §

Kirjeenvaihto asiamiehen kanssa

Vapautensa menettäneen asianajajalleen tai muulle oikeudenkäymiskaaren 15 luvun 2 §:n 1 tai 2 momentissa tarkoitettulle oikeudenkäyntiasiamiehelle tai -avustajalle osoittamaa kirjettä tai muuta postilähetystä ei saa tarkastaa eikä lukea.

Vapautensa menettäneelle saapunut kirje- tai muu postilähetytys, jonka kirjekuoresta tai josta muutoin käy luotettavasti ilmi, että kirjeen lähettäjä on 1 momentissa tarkoitettu asiamies, saadaan vain vapautensa menettäneen läsnä ollessa tarkastaa avaamalla, jos on syytä epäillä, että kirje sisältää 4 luvun 1 §:n 1 tai 2 momentissa tarkoitettuja aineita tai esineitä. Muutoin tarkastuksessa noudatetaan, mitä 1 §:n 3 momentissa säädetään.

5 §

Kirjeen tai postilähetyksen pidättäminen

Vapautensa menettäneen lähettämä tai häneltä saapunut kirje, muu postilähetytys tai viesti saadaan pidättää, jos sen perille toimittaminen vaarantaa vapauteen kohdistuvan toimenpiteen tarkoituksen tai jos pidättäminen on tarpeen rikoksen estämiseksi tai säilytystilan järjestystä uhkaavan vaaran torjumiseksi taikka vapautensa menettäneen tai muun henkilön turvallisuuden suojelemiseksi.

Kirjeen, muun postilähetyksen tai viestin pidättämisestä ja pidättämisen syystä on annettava viipymättä tieto vastaanottajalle tai lähettäjälle, jollei 1 momentissa mainitusta syystä muuta johdu. Kirje, muu postilähetytys tai viesti, jota ei 1 momentissa tarkoitettua syystä toimiteta perille, on palautettava lähettäjälle tai annettava vapautensa menettäneelle hänen vapautuessaan.

6 §

Puhelimen käyttö

Vapautensa menettäneelle on mahdollisuuksien mukaan annettava omalla kustannuksellaan mahdollisuus olla puhelimitse yhteydessä säilytystilan ulkopuolelle, jollei tätä oikeutta ole pakkokeinolain 1 luvun 18 b §:ssä tarkoitettulla tavalla rajoitettu. Säilytystilan järjestyssäännössä voidaan antaa säilytystilan toiminnan ja järjestyksen kannalta välttämättömiä määräyksiä puhelimen käyttöajoista.

Vapautensa menettäneelle on lisäksi varattava tilaisuus olla puhelimitse yhteydessä 4 §:ssä tarkoitettuun asiamieheensä sekä muutoinkin säilytystilan ulkopuolelle sellaisten asioiden hoitamiseksi, joita ei voida toimittaa kirjeitse tai tapaamisella.

Puhelimen käytön ehdoksi voidaan asettaa, että vapautensa menettänyt ilmoittaa, kehen hänellä on tarkoitus olla yhteydessä. Puhelimen käyttö voidaan keskeyttää tai evätä, jos näin on tarpeen tehdä rikoksen estämiseksi tai säilytystilan järjestyksen ylläpitämiseksi taikka jos puhelu vaarantaa vapautteen kohdistuvan toimenpiteen tarkoituksen.

Välttämättömien asioiden hoitamiseksi tai muusta erityisestä syystä puhelimen käyttö voidaan sallia korvauksetta.

7 §

Puhelun kuunteleminen

Vapautensa menettäneen puhelua saadaan kuunnella, jos se on yksittäistapauksessa perustellusta syystä tarpeen rikoksen estämiseksi, vapautteen kohdistuvan toimenpiteen tarkoituksen tai säilytystilan järjestyksen turvaamiseksi taikka vapautensa menettäneen tai muun henkilön turvallisuuden suojelemiseksi.

Puhelun kuuntelemisesta on ennen kuuntelemisen aloittamista ilmoitettava vapautensa menettäneelle ja sille, johon hän on puhelimitse yhteydessä.

Vapautensa menettäneen ja 3 §:ssä tarkoitettun valvontaviranomaisen tai 4 §:ssä tarkoitettun

asiamiehen välistä puhelua ei saa kuunnella. Jos puhelua kuunneltaessa ilmenee, että kyse on vapautensa menettäneen ja edellä mainitun henkilön välisestä yhteydestä, kuuntelu on lopettava.

8 §

Päätösvalta ja -menettely

Kirjeen, muun postilähetysten tai viestin tarkastamisesta päättää poliisimies.

Kirjeen, muun postilähetysten tai viestin lukemisesta ja pidättämisestä sekä puhelun kuuntelemisesta päättää säilytystilan esimies tai hänen määräämänsä pidättämiseen oikeutettu virkamies. Päätös on tehtävä kirjallisesti.

9 §

Tarkemmat säännökset

Tarkemmat säännökset kirjeiden tarkastamis-, lukemis- ja pidättämismenettelystä sekä menettelystä puhelun kuuntelemisessa annetaan valtioneuvoston asetuksella.

7 luku

Tapaamiset ja muut yhteydet säilytystilan ulkopuolelle

1 §

Tapaaminen

Vapautensa menettäneellä on oikeus tavata vieraita tarpeellisen valvonnan alaisena tapaamista varten varattuina aikoina niin usein kuin se säilytystilan järjestystä ja toimintaa häiritsemättä on mahdollista, jollei tätä oikeutta ole pakkokeinolain 1 luvun 18 b §:ssä tarkoitettulla tavalla rajoitettu. Tapaaminen voidaan sallia muulloinkin kuin tapaamista varten varattuina aikoina, jos se on tarpeen vapautensa menettäneen yhteyksien kannalta tai muusta erityisestä syystä. Vapautensa menettäneellä on kuitenkin aina oikeus ilman aiheutonta viivytystä tavata 6 luvun 4 §:ssä tarkoitettu asiamiehensä. Tapaajan tarkastamisesta säädetään 10 luvussa.

Vapautensa menettäneen tapaamista on tarpeellisella tavalla valvottava. Tapaamista voidaan valvoa myös videolaitteilla. Videolaitteilla tapahtuvasta valvonnasta on asianmukaisella tavalla ilmoitettava vapautensa menettäneelle ja tapaajalle. Valvonnasta syntyneiden tallenteiden säilyttämisessä ja hävittämisessä noudatetaan, mitä henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa annetussa laissa säädetään pidätettyjen tiedoista.

Vapautensa menettäneen ja muun tapaajan kuin 6 luvun 4 §:ssä tarkoitetun asiamiehen välistä keskustelua saadaan kuunnella, jos se on tarpeen rikoksen estämiseksi, vapauten kohdistuvan toimenpiteen tarkoituksen tai säilytystilan järjestyksen turvaamiseksi taikka vapautensa menettäneen tai muun henkilön turvallisuuden suojelemiseksi.

2 §

Valvomaton tapaaminen

Vapautensa menettäneen lähiomaisen, muun läheisen ja 6 luvun 4 §:ssä tarkoitetun asiamiehen tapaaminen sekä, jos siihen on syytä, myös muun henkilön tapaaminen voidaan sallia ilman valvontaa (*valvomaton tapaaminen*), jos se on perusteltua vapautensa menettäneen yhteyksien säilymiseksi, oikeusasioiden hoitamiseksi tai muusta vastaavasta syystä eikä tapaamisesta aiheudu haittaa säilytystilan järjestykselle tai toiminnalle. Muun kuin 6 luvun 3 §:ssä tarkoitetun valvontaviranomaisen ja 6 luvun 4 §:ssä tarkoitetun asiamiehen tapaamisen ehdoksi voidaan asettaa, että vapautensa menettänyt suostuu 9 luvun 6 §:n 3 momentissa tarkoitettuun päihteettömyyden valvontaan.

Vapautensa menettäneen tarkastamisesta valvomattoman tapaamisen yhteydessä säädetään 9 luvun 4 §:ssä.

3 §

Tapaamisen epääminen ja erityisvalvottu tapaaminen

Tapaaminen voidaan evätä, jos:

1) tapaaja ei pysty luotettavasti todistamaan henkilöllisyyttään;

2) tapaaja kieltäytyy 10 luvun 2 §:ssä tarkoitetusta turvatarkastuksesta tai 10 luvun 3 §:ssä tarkoitetusta henkilöntarkastuksesta; tai

3) on perusteltua syytä epäillä, että tapaamisesta aiheutuu vaaraa säilytystilan järjestykselle tai turvallisuudelle taikka vapautensa menettäneen tai muun henkilön turvallisuudelle.

Tapaaminen voidaan kuitenkin järjestää erityisen valvotuissa olosuhteissa (*erityisvalvottu tapaaminen*), jos 1 momentissa tarkoitettu vaara on mahdollista tällä tavoin torjua.

4 §

Tavaroiden vastaanottaminen ja tarkastaminen

Tapaamisen yhteydessä vapautensa menettäneelle voidaan antaa lupa ottaa vastaan kohtuullinen määrä sellaisia tavaroita tai esineitä, joiden hallussapito säilytystilassa on 4 luvun 1 §:n 1 ja 2 momentin mukaan sallittu. Tarkemmat määräykset vastaanotettavan omaisuuden määrästä ja laadusta annetaan 8 luvun 1 §:ssä tarkoitettussa säilytystilan järjestyssäännössä.

Tapaajan tuomat tavarat on tarkastettava ennen niiden luovuttamista vapautensa menettäneelle.

5 §

Tapaamiskielto

Jos tapaajan on todettu kuljettaneen tai yrittäneen kuljettaa huumausaineita taikka 4 luvun 1 §:n 1 tai 2 momentissa tarkoitettuja aineita tai esineitä säilytystilaan taikka vaarantaneen turvallisuutta tai vakavasti häirinneen säilytystilan järjestyksiä, tapaajalle voidaan antaa olosuhteisiin nähden kohtuullinen, enintään kahden kuukauden pituinen kielto vierailla säilytystilassa (*tapaamiskielto*). Tapaamiskieltoa voidaan jat-

kaa, jos se on edelleen tarpeen kiellon perusteenä olevan toiminnan estämiseksi.

Tapaamiskielto voi sisältää kiellon tavata määrättyä vapautensa menettänyttä tai määrättyä vapautensa menettäneitä taikka tulla määrättyyn säilytystilaan tai määrättyihin säilytystiloihin.

Tapaamiskieltoa ei saa antaa lähiomaiselle, muulle läheiselle eikä vapautensa menettäneen 6 luvun 4 §:ssä tarkoitettulle asiamiehelle. Tapaamiskieltoa ei myöskään saa antaa, jos tapaaminen voidaan säilytystilan järjestystä vaarantamatta järjestää 3 §:n 2 momentissa tarkoitettulla tavalla.

Päätös tapaamiskiellosta tehdään kirjallisesti. Ennen tapaamiskiellon antamista tapaajaa ja vapautensa menettänyttä on mahdollisuuksien mukaan kuultava.

Tapaamiskieltoja koskevien tietojen tallentamisesta poliisiasiain tietojärjestelmään säädetään henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa annetussa laissa.

6 §

Yhteydet edustustoon

Ulkomaisella vapautensa menettäneellä on oikeus olla yhteydessä hänen kotimaataan edustavaan diplomaattiseen edustustoon tai konsuli-edustustoon, jollei yhteyksiä ole pakkokeinoin lain 1 luvun 18 b §:ssä tarkoitettulla tavalla rajoitettu.

Vapautensa menettäneen diplomaattiseen edustustoon tai konsuliedustustoon osoittamat lähetykset on toimitettava viipymättä edelleen.

7 §

Yksityiset keskustelut

Vapautensa menettäneelle on mahdollisuuksien mukaan varattava tilaisuus henkilökohtaisia asioitaan koskeviin yksityisiin keskusteluihin seurakunnan, vankilatyötä tekevän järjestön taikka muun vastaavan tahon edustajan kanssa.

8 §

Poistumislupa erittäin tärkeästä syystä

Vapautensa menettäneelle voidaan antaa lupa tarpeellisen valvonnan alaisena lyhyeksi aikaa poistua säilytystilasta Suomen alueelle vakavasti sairaana olevan lähiomaisen tai muun läheisen tapaamista samoin kuin lähiomaisen tai muun läheisen hautaan saattamista varten taikka muusta vastaavasta erittäin tärkeästä syystä.

9 §

Päätösvalta

Tapaamiskiellon määräämisestä ja poistumisluvasta päättää säilytystilan esimies. Valvottomasta tapaamisesta, erityisvalvotusta tapaamisesta ja tapaamisen epäämisestä päättää säilytystilan esimies tai hänen määräämänsä pidättämiseen oikeutettu virkamies.

10 §

Tarkemmat säännökset

Tarkemmat säännökset poistumisluvasta, tapaamiskiellosta ja sen sisällöstä annetaan valtioneuvoston asetuksella. Tarkemmat säännökset tapaamisten järjestämisestä annetaan sisäasiainministeriön asetuksella.

8 luku

Säilytystilan järjestys

1 §

Säilytystilan järjestyssääntö

Säilytystilassa on järjestyssääntö, joka sisältää tätä lakia ja sen nojalla annettuja säännöksiä ja määräyksiä tarkempia määräyksiä säilytystilan alueesta, säilytystilan alueella liikkumisesta ja tilojen lukittuna pitämisestä, osastoista, tapaamisten ja puhelimen käytön sekä vapaa-ajan järjestämisestä, omaisuuden hallussapidosta sekä muista vastaavista säilytystilan järjestyksen yl-

läpittämiseen ja toimintojen järjestämiseen liittyvistä yksittäisistä seikoista.

2 §

Vapautensa menettäneen käytös

Vapautensa menettäneen on noudatettava säilytystilan järjestyssääntöä ja säilytystilan henkilökunnan antamia kehotuksia ja käskyjä. Vapautensa menettäneen on käyttäydyttävä säilytystilan henkilökuntaa sekä muita vapautensa menettäneitä ja muita henkilöitä kohtaan asiallisesti.

3 §

Päätösvalta

Säilytystilan järjestyssäännön vahvistaa ja tilojen valvonnasta ja lukittuna pitämisestä päättää kihlakunnan poliisilaitoksen poliisipäällikkö.

9 luku

Säilytystilan ja vapautensa menettäneen tarkastaminen

1 §

Valvonta säilytystilassa

Vapautensa menettäneitä ja säilytystilaa on valvottava siten kuin vapauteen kohdistuvan toimienpiteen tarkoitus, säilytystilan järjestys, säilytystilassa pitämisen varmuus, karkaamisen tai säilytystilasta luvatta poistumisen estäminen, vapautensa menettäneiden ja muiden henkilöiden turvallisuus ja rikoksen estäminen edellyttävät.

Säilytystilassa on oltava turvallisuuden edellyttämät hälytys- ja muut tekniset turvajärjestelmät.

2 §

Sellien ja omaisuuden tarkastus

Vapautensa menettäneiden sellejä ja heidän hallussaan ja säilytystilan alueella olevaa omaisuuttaan voidaan tarkastaa säilytystilan järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämiseksi. Käyttöesineiden, rahan ja muiden maksuvälineiden sekä muun omaisuuden hallussapidosta säädetään 4 luvussa.

3 §

Vapautensa menettäneen turvatarkastus

Vapautensa menettänyt saadaan säilytystilassa, sen alueella ja kuljetuksen aikana tarkastaa turvallisuudesta huolehtimiseksi, järjestyksen turvaamiseksi tai omaisuuden suojelemiseksi (*vapautensa menettäneen turvatarkastus*).

Turvatarkastuksessa voidaan metallinilmaisinta, muuta teknistä laitetta taikka koulutettua koiraa käyttäen, vaatteita tunnustelemalla taikka muulla vastaavalla tavalla tarkastaa vapautensa menettänyt sen varmistamiseksi, ettei vapautensa menettäneellä ole mukanaan esinettä tai ainetta:

1) jolla voidaan aiheuttaa vaaraa henkilön turvallisuudelle tai vakavaa vaaraa säilytystilan järjestykselle;

2) joka erityisesti soveltuu omaisuuden vahingoittamiseen; tai

3) jonka hallussapito on muuten laissa tai lain nojalla kielletty.

Vapautensa menettänyt voidaan 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa velvoittaa vaihtamaan vaatteensa henkilökunnan läsnä ollessa.

4 §

Henkilöntarkastus

Vapautensa menettäneelle voidaan tehdä henkilöntarkastus, jos:

1) vapautensa menettänyttä epäillään 4 luvun 1 §:n 1 tai 2 momentissa tarkoitettujen luvattomien esineiden tai aineiden hallussapidosta; tai

2) henkilöntarkastus on tarpeen karkaamisen tai säilytystilasta luvatta poistumisen ehkäisemiseksi, säilytystilan järjestystä tai turvallisuutta uhkaavan vaaran torjumiseksi, säilytystilaan saapumisen tai palaamisen johdosta taikka valvomattoman tapaamisen yhteydessä.

Henkilöntarkastus käsittää sen tutkimisen, mitä vapautensa menettäneellä on vaatteissaan tai muutoin yllään.

5 §

Erityistarkastus

Säilytystilassa, sen osastolla tai muussa tilassa voidaan suorittaa erityistarkastus, jos se on tarpeen järjestystä tai turvallisuutta uhkaavan vakavan vaaran torjumiseksi taikka 4 luvun 1 §:n 1 tai 2 momentissa tarkoitettujen luvottomien esineiden tai aineiden löytämiseksi.

Kun säilytystilan osastolla tai muussa tilassa suoritetaan erityistarkastus, henkilöntarkastus saadaan tehdä kaikille tilaan sijoitetuille tai tarkastettavassa tilassa oleville vapautensa menettäneille.

6 §

Päihteettömyyden valvonta

Jos on syytä epäillä, että vapautensa menettänyt on alkoholin, muun päihdyttävän aineen tai rikoslain 44 luvun 16 §:ssä tarkoitettun dopingaineen vaikutuksen alainen, vapautensa menettänyt voidaan velvoittaa antamaan virtsa- tai sylkinäyte taikka suorittamaan puhalluskoe. Jos päihetyystila on ulkonaisista merkeistä päätellen ilmeinen, näytettä ei edellytetä.

Valvomattoman tapaamisen ehdoksi voidaan asettaa, että vapautensa menettänyt pyydettyänsä antaa virtsa- tai sylkinäytteen taikka suorittaa puhalluskokeen.

Vapautensa menettäneeltä, joka ilman pätevää syytä kieltäytyy virtsa- tai sylkinäytteen antamisesta tai puhalluskokeen suorittamisesta, voidaan määrätä otettavaksi verinäyte.

7 §

Menettely ja päätösten kirjaaminen

Henkilöntarkastus suoritetaan todistajan läsnä ollessa. Jos henkilöntarkastus edellyttää vaatteen riisumista, henkilöntarkastuksen suorittajan ja todistajan tulee olla samaa sukupuolta tarkastettavan kanssa. Vapautensa menettäneen ollessa säilytystilan ulkopuolella poliisimiehen tai vartijan välittömässä valvonnassa henkilöntarkastus saadaan kuitenkin suorittaa ilman todistajan läsnäoloa, jos asia ei siedä viivytystä.

Päätös erityistarkastuksesta on tehtävä kirjallisesti. Vapautensa menettäneelle on ilmoitettava toimenpiteen peruste.

Henkilöntarkastuksesta ja erityistarkastuksesta pidetään pöytäkirjaa, joiden tarkemmasta sisällöstä säädetään valtioneuvoston asetuksella. Päihtymystilaa koskevat havainnot ja turvatarkastuksen toimittaminen kuljetuksen aikana on kirjattava.

8 §

Päätösvalta

Vapautensa menettäneen turvatarkastuksesta päättää poliisimies tai, jos asia ei siedä viivytystä, vartija.

Vapautensa menettäneen henkilöntarkastuksesta ja päihteettömyyden valvonnasta päättää pidättämiseen oikeutettu virkamies tai, jos asia ei siedä viivytystä, poliisimies.

Erityistarkastuksesta päättää säilytystilan esimies tai hänen määräämänsä pidättämiseen oikeutettu virkamies.

10 luku

Muun henkilön tarkastaminen

1 §

Pääsy säilytystilaan

Säilytystilaan ei saa päästää ketään ilman asianmukaista lupaa tai syytä.

Säilytystilaan pääsyn edellytykseksi voidaan asettaa päällysvaatteiden ja mukana tuotujen tavaroiden jättäminen poliisin säilytettäväksi poliisin määräämällä tavalla. Myös henkilöllisyyden todistaminen voidaan asettaa säilytystilaan pääsyn ja säilytystilan alueella liikkumisen ehdoksi. Alueella liikkumiselle voidaan asettaa muitakin järjestyksen tai turvallisuuden ylläpitämiseksi tarpeellisia ehtoja.

Pääsy säilytystilaan voidaan evätä tai oleskella säilytystilan alueella kieltää siltä, joka ei noudata hänelle 2 momentin nojalla annettua määräystä tai asetettua ehtoa taikka joka kieltäytyy 2 §:ssä tarkoitettua turvatarkastuksesta. Säilytystilaan ei saa myöskään päästää ketään, joka päihtymyksen, uhkaavan käytöksen tai muun vastaavan syyn vuoksi saattaa vaarantaa säilytystilan järjestystä tai turvallisuutta. Tapaajan pääsyn epäämisessä noudatetaan lisäksi, mitä 7 luvun 3 §:ssä säädetään.

2 §

Turvatarkastus säilytystilan alueella

Henkilö voidaan tarkastaa säilytystilassa ja sen alueella turvallisuuden ylläpitämiseksi, järjestyksen turvaamiseksi tai omaisuuden suojelemiseksi (*turvatarkastus*).

Turvatarkastuksessa voidaan metallinilmaisinta, muuta teknistä laitetta taikka koulutettua koiraa käyttäen, vaatteita tunnustelemalla taikka muulla vastaavalla tavalla tarkastaa säilytystilaan saapuva taikka säilytystilassa tai sen alueella oleva henkilö, hänen mukanaan olevat tavarat ja hänen käyttämänsä, säilytystilan alueella oleva kulkuneuvo sen varmistamiseksi, ettei henkilöllä ole mukanaan esinettä tai ainetta:

1) jolla voidaan aiheuttaa vaaraa henkilön turvallisuudelle tai säilytystilan järjestykselle;

2) joka erityisesti soveltuu omaisuuden vahingoittamiseen; tai

3) jonka hallussapito on muuten laissa tai lain nojalla kielletty.

Edellä 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa henkilö voidaan velvoittaa luovuttamaan mukanaan tuomansa omaisuus tarkastettavaksi,

jollei tarkastusta voida suorittaa 2 momentissa tarkoitettulla tavalla.

3 §

Tapaajan henkilöntarkastus

Jos on perusteltua syytä epäillä, että tapaamisessa pyritään luovuttamaan 2 §:n 2 momentissa tarkoitettuja aineita tai esineitä, vapautensa menettäneen tapaamisen ehdoksi voidaan asettaa, että tapaaja suostuu henkilöntarkastukseen.

Jos tapaaja kieltäytyy henkilöntarkastuksesta, noudatetaan, mitä 7 luvun 3 §:ssä säädetään.

Henkilöntarkastus käsittää sen tutkimisen, mitä tapaajalla on vaatteissaan tai muutoin yllään.

4 §

Esineiden ja aineiden pois ottaminen

Turvatarkastusta tai henkilöntarkastusta suorittavalla virkamiehellä on oikeus ottaa pois tarkastuksessa tai muuten löydetty 2 §:n 2 momentissa tarkoitettu esine tai aine.

Pois otetut esineet ja aineet on otettava poliisin haltuun tai, jollei siihen ole lain mukaan esitettyä, palautettava tarkastetulle henkilölle hänen poistuessaan säilytystilasta.

5 §

Säilytystilan alueelta poistaminen

Se, joka kieltäytyy turvatarkastuksesta taikka ei noudata hänelle 1 §:n 3 momentin tai 7 luvun 3 §:n nojalla annettua kehotusta poistua säilytystilasta, voidaan poistaa säilytystilasta tai sen alueelta. Poistettavalle on ilmoitettava poistamisen peruste.

6 §

Menettely turva- ja henkilöntarkastuksessa

Turvatarkastus ja henkilöntarkastus tulee suorittaa hienotunteisesti. Tarkastuksesta ei saa

aiheutua tarpeetonta haittaa tarkastettavalle henkilölle tai vahinkoa omaisuudelle.

Tarkastuksen peruste on ilmoitettava tarkastettavalle. Henkilöntarkastuksessa on oltava läsnä todistaja. Jos henkilöntarkastus edellyttää vaatteiden riisumista, se on suoritettava erillisessä tilassa ja henkilöntarkastuksen suorittajan ja todistajan tulee olla samaa sukupuolta tarkastettavan kanssa.

Henkilöntarkastuksesta pidetään pöytäkirjaa.

7 §

Päätösvalta

Turvataarkastuksesta ja säilytystilaan pääsyn epäamisestä päättää pidättämiseen oikeutettu virkamies tai, jos asia ei siedä viivytystä, poliisimies tai vartija.

Tapaajan henkilöntarkastuksesta ja säilytystilasta poistamisesta päättää pidättämiseen oikeutettu virkamies. Jos asia ei siedä viivytystä, säilytystilasta poistamisesta voi päättää myös poliisimies tai vartija.

8 §

Tarkemmat säännökset

Tarkemmat säännökset henkilöntarkastuksen pöytäkirjasta sekä alueelta poistamista koskevan päätöksen kirjaamisesta annetaan valtioneuvoston asetuksella.

11 luku

Turvaamistoimenpiteet

1 §

Turvaamistoimenpiteet

Turvaamistoimenpiteitä ovat yhteydenpidon rajoittaminen, sitominen, tarkkailu ja eristämistarkkailu sen mukaan kuin tässä luvussa säädetään.

Turvaamistoimenpiteiden sijasta on pyrittävä käyttämään ensisijaisesti muita kuin vapautta rajoittavia keinoja vapautensa menettäneen rau-

hoittamiseksi taikka rikoksen tai vaaraa aiheuttavan tapahtuman estämiseksi.

Vapautensa menettäneen yhteydenpidon rajoittamisesta säädetään pakkokeinolaissa.

2 §

Sitominen

Vapautensa menettäneen välitöntä toimintavapautta saadaan rajoittaa käsiraudat laittamalla, muovista sidettä käyttämällä tai muulla vastaavalla tavalla, jos se on välttämätöntä:

1) karkaamisen estämiseksi kuljetuksen aikana;

2) sellaisen väkivaltaisen käyttäytymisen hillitsemiseksi, jota ei saada estetyksi muilla tavoin ja josta saattaa aiheutua vaaraa vapautensa menettäneen tai muun henkilön turvallisuudelle taikka huomattavaa vahinkoa omaisuudelle; tai

3) uhkaavan väkivallan torjumiseksi.

Sitomista ei saa jatkaa pitempään kuin on välttämätöntä. Jos vapautensa menettänyt sidotaan 1 momentin 2 kohdan nojalla, on mahdollisuuksien mukaan kuultava lääkäriä. Kun vapautensa menettänyt on kuultavana tuomioistuimessa, sitominen on lopetettava, jollei oikeuden puheenjohtaja erityisestä syystä toisin päättä. Sitominen on lopetettava myös, jos se on välttämätöntä lääketieteellisen toimenpiteen suorittamiseksi.

3 §

Tarkkailu

Vapautensa menettänyt saadaan sijoittaa huoneeseen tai selliin, jossa häntä voidaan ympärivuorokautisesti tarkkailla teknisin apuvälinein tai muulla tavoin, jos se on välttämätöntä:

1) päihtyneen tai päihdyttävien aineiden käyttämisen vieroitusoireista kärsivän vapautensa menettäneen terveydentilan seuraamiseksi ja hänen turvallisuutensa varmistamiseksi;

2) itsemurhan tai itsetuhoisen käyttäytymisen estämiseksi; taikka

3) sellaisen väkivaltaisen käyttäytymisen hillitsemiseksi, jota ei saada estetyksi muulla ta-

voin ja josta saattaa aiheutua vaaraa vapautensa menettäneen tai muiden henkilöiden turvallisuudelle taikka huomattavaa vahinkoa omaisuudelle.

Tarkkailuun sijoittamisesta on viipymättä ilmoitettava terveydenhuoltohenkilökuntaan kuuluvalla virkamiehelle. Lääkärin tai muun terveydenhuoltohenkilökuntaan kuuluvan virkamiehen tulee mahdollisimman pian tutkia vapautensa menettäneen terveydentila. Vapautensa menettänyttä on tarkoin seurattava teknisellä valvonnalla ja muulla tavoin.

Tarkkailuun sijoittaminen ei saa kestää pitempään kuin on välttämätöntä eikä yli seitsemää vuorokautta. Tarkkailuun sijoittamista saadaan kuitenkin jatkaa, jos se on välttämätöntä 1 momentissa tarkoitetusta syystä. Tarkkailuun sijoittaminen on otettava uudelleen käsiteltäväksi enintään seitsemän vuorokauden väliajoin.

4 §

Eristämistarkkailu

Jos on perusteltua syytä epäillä, että vapautensa menettäneellä on säilytystilassa tai sinne tullessaan kehossaan 4 luvun 1 §:n 1 tai 2 momentissa tarkoitettuja kiellettyjä aineita tai esineitä, hänet saadaan sijoittaa huoneeseen tai selliin, jossa häntä ja kiellettyjen aineiden tai esineiden poistumista hänen kehostaan voidaan ympärivuorokautisesti tarkkailla teknisin apuvälinein tai muulla tavoin.

Eristämistarkkailua saadaan jatkaa, kunnes kielletyt aineet tai esineet ovat poistuneet vapautensa menettäneen elimistöstä tai kunnes eristämiseen ei enää muuten ole syytä. Eristämistarkkailu ei kuitenkaan saa kestää yli seitsemää vuorokautta. Jos eristämistarkkailusta aiheutuu vaaraa vapautensa menettäneen terveydelle, eristämistarkkailu on keskeytettävä. Jos vapautensa menettäneen kehossa on henkilönkatsastuksessa havaittu 1 momentissa tarkoitettuja aineita tai esineitä, eristämistarkkailua saadaan jatkaa seit-

semän vuorokauden enimmäisajan jälkeenkin, kuitenkin enintään seitsemän vuorokautta.

Eristämistarkkailuun sijoittamisesta on viipymättä ilmoitettava terveydenhuoltohenkilökuntaan kuuluvalla virkamiehelle. Lääkärin tai muun terveydenhuoltohenkilökuntaan kuuluvan virkamiehen tulee mahdollisimman pian tutkia eristämistarkkailuun sijoitetun vapautensa menettäneen terveydentila. Vapautensa menettänyttä on tarkoin seurattava teknisellä valvonnalla tai muulla tavoin.

5 §

Menettelysäännökset

Päätös vapautensa menettäneen eristämistarkkailuun sijoittamisesta on tehtävä kirjallisesti. Vapautensa menettäneelle on ilmoitettava toimenpiteen perusteet.

Kun päätetään 2 §:n 1 momentin 2 tai 3 kohdassa tarkoitetusta sitomisesta taikka 4 §:ssä tarkoitetusta eristämistarkkailuun sijoittamisesta, toimenpiteen syy ja kesto on kirjattava.

6 §

Päätösvalta

Sitomisesta, tarkkailuun sijoittamisesta ja eristämistarkkailusta päättää säilytystilan esimies tai, jos asia ei siedä viivytystä, poliisimies tai vartija.

7 §

Tarkemmat säännökset

Tarkemmat säännökset tarkkailun ja eristämistarkkailun täytäntöönpanosta sekä sitomiseen käytettävistä välineistä ja 5 §:ssä tarkoitettujen päätösten kirjaamisesta annetaan valtioneuvoston asetuksella. Tekniset säännökset sitomiseen käytettävistä välineistä ja niiden käytöstä annetaan sisäasiainministeriön asetuksella.

12 luku

Tekninen valvonta

1 §

Tekninen valvonta

Tekninen valvonta suoritetaan siten, että säilytystilassa olevan pidätetyn tai kiinni otetun vapauteen kohdistuvan toimenpiteen tarkoitus, säilytysvarmuus, säilytystilan järjestyksen säilyminen sekä vapautensa menettäneen ja muun henkilön turvallisuus turvataan.

Teknisestä valvonnasta on viipymättä ilmoitettava valvonnan kohteena olevalle henkilölle.

2 §

Tallentaminen

Teknisen valvonnan yhteydessä kertynyttä kuvaa, ääntä ja muuta tietoa voidaan tallentaa pidätettyjen ja kiinni otettujen asianmukaisen kohtelun turvaamiseksi.

Tallennetta saadaan käyttää pidätettyjen ja kiinni otettujen kohtelun asianmukaisuuden selvittämiseksi, pidätettyjen ja kiinni otettujen kohtelun yleisen valvomisen tarkoituksessa sekä säilytystilassa tehdyksi epäillyn rikoksen selvittämiseksi.

Teknisestä valvonnasta syntyneiden tallenteiden säilyttämisessä ja hävittämisessä noudatetaan, mitä henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa annetussa laissa säädetään pidätettyjen tiedoista.

3 §

Tarkemmat säännökset

Tarkemmat säännökset teknisestä valvonnasta annetaan valtioneuvoston asetuksella. Säännökset tekniseen valvontaan käytettävistä laitteista ja niiden tarkastamisesta sekä teknistä valvontaa koskevista ilmoituksista annetaan sisäasiainministeriön asetuksella.

13 luku

Tutkintavankeja koskevat erityissäännökset

1 §

Tutkintavangin kuuleminen

Tutkintavankia on kuultava säilytystilaan ja säilytystilassa sijoittamista sekä muuta häntä koskevaa päätöstä tehtäessä noudattaen, mitä hallintolain (434/2003) 34 §:ssä säädetään.

2 §

Kirjallisuus ja tiedotusvälineiden seuranta

Tutkintavangille on mahdollisuuksien mukaan varattava tilaisuus seurata televisio- ja radio-ohjelmia ja sanomalehtiä sekä hankkia omalla kustannuksellaan aikakauslehtiä ja kirjallisuutta.

Aikakauslehtien ja kirjallisuuden hallussapitoon sovelletaan, mitä 4 luvun 1 §:ssä säädetään.

3 §

Tutkintavankeuslain soveltaminen

Tutkintavankien kohteluun sovelletaan, mitä tutkintavankeuslain 1 luvun 3 §:ssä säädetään tutkintavankeuden tarkoituksesta ja 2 luvun 1 §:ssä tutkintavangin sijoittamisesta.

14 luku

Vapautensa menettäneen kuljetus

1 §

Kuljetusvälineet

Kuljetuksessa on käytettävä tarkoitukseen sopivia, tarpeellisin turvalaittein varustettuja kuljetusvälineitä.

2 §

Kuljetuksen kesto

Vapautensa menettäneen kuljetus on suoritettava ilman aiheetonta viivytystä.

Kuljetus on suoritettava niin, ettei kuljetusaika muodostu kohtuuttoman pitkäksi huomioon ottaen kuljetuksen syy, kuljetusmatka ja kuljetettavan terveydentila.

3 §

Vapautensa menettäneen erillään pitäminen

Jos kuljetuksessa käytetään yleisessä liikenteessä olevaa kulkuneuvoa, kuljetettava on pyrittävä pitämään erillään muista matkustajista. Alle 18-vuotias vapautensa menettänyt on pidettävä erillään aikuisista vapautensa menettäneistä, jollei hänen etunsa mukaista ole menetellä toisin.

4 §

Vapautensa menettäneen kohtelu kuljetuksen aikana

Vapautensa menettäneen kohtelussa kuljetuksen aikana noudatetaan soveltuvin osin, mitä tässä laissa säädetään. Vapautensa menettäneen oikeutta ulkoiluun, omaisuuden hallussapitoon ja käyttöön sekä oikeutta tapaamisiin ja puhelimen käyttöön saadaan kuljetuksen aikana rajoittaa, jos niiden toteuttaminen kuljetuksen kestäessä on erityisen vaikeaa järjestää.

Kuljetus on pyrittävä järjestämään huomiota herättämättä.

Vapautensa menettäneellä tulee olla mahdollisuus ilman aiheetonta viivytystä saada yhteys kuljetusta valvovaan viranomaiseen.

5 §

Kuljetuksen järjestämisvastuu

Kuljetuksen järjestämisvastuusta säädetään erikseen.

15 luku

Vartijat

1 §

Toimivaltuuksien käytön yleiset periaatteet

Vartijan on toimittava asiallisesti ja puolueettomasti sekä sovinnollisuutta edistäen.

Vartijan tulee ensisijaisesti neuvoin, kehotuksin ja käskyin ylläpitää säilytysvarmuutta, säilytystilan järjestystä ja turvallisuutta sekä turvata vapauteen kohdistuvan toimenpiteen tarkoituksen toteutuminen.

Vartijan on suoritettava virkatehtävänsä puutumatta enempää kenenkään oikeuksiin ja aiheuttamatta suurempaa vahinkoa tai haittaa kuin on välttämätöntä ja puolustettavaa tehtävän suorittamiseksi.

2 §

Voimakeinojen käyttö

Vartijalla on virkatehtävää suorittaessaan oikeus säilytystilassa, sen alueella ja välittömässä läheisyydessä, vapautensa menettäneen kuljetuksen aikana sekä poliisin valvomassa toiminnassa käyttää voimakeinoja:

1) vapautensa menettäneen karkaamisen tai luvatta poistumisen estämiseksi, vastarinnan murtamiseksi ja 9 ja 11 luvussa tarkoitetun valvonta-, tarkastus- ja turvaamistoimenpiteen suorittamiseksi;

2) 10 luvussa tarkoitetun säilytystilaan pääsyn estämiseksi, esineiden ja tavaroiden haltuun ottamiseksi sekä säilytystilasta ja sen alueelta poistamiseksi; sekä

3) henkeen tai terveyteen kohdistuvan rikoksen taikka muun henkilön terveyttä vaarantavan teon taikka tapahtuman uhatessa luvattoman pääsyn estämiseksi, esteen poistamiseksi tai kulkuneuvon pysäyttämiseksi.

Voimakeinojen on oltava tarpeellisia ja olosuhteisiin nähden puolustettavia. Puolustettavuutta arvioitaessa on otettava huomioon tehtävän tärkeys ja kiireellisyys, vastarinnan vaarallisuus, käytettävissä olevat voimavarat sekä muut

tilanteen kokonaisarvosteluun vaikuttavat seikat.

Voimankäyttövälineitä saa käyttää ainoastaan asianmukaisen koulutuksen saanut virkamies. Toimenpiteen syy ja kesto on kirjattava.

Sillä, joka 1 momentissa tarkoitettun virkamiehen pyynnöstä tai suostumuksella tilapäisesti avustaa virkamiestä tilanteessa, jossa on välttämätöntä turvautua sivullisen voimakeinoapuun tämän pykälän mukaisen erittäin tärkeän ja kiireellisen virkatehtävän suorittamisessa, on oikeus mainitun virkamiehen ohjauksessa sellaisten välttämättömien voimakeinojen käyttämiseen, joita voidaan olosuhteisiin nähden pitää puolustettavina.

3 §

Henkilö- ja omaisuusvahinko

Vartijan on viivytyksettä ilmoitettava esimiehelleen virkatehtävän suorittamisen yhteydessä syntyneestä muusta kuin vähäiseksi katsottavasta henkilö- tai omaisuusvahingosta. Henkilö- ja omaisuusvahingon suhteen on meneteltävä siten kuin siitä poliisilain 49 §:ssä säädetään.

4 §

Tarkemmat säännökset

Tarkemmat säännökset menettelystä vartioiden voimakeinojen käytössä ja voimankäyttövälineistä annetaan valtioneuvoston asetuksella. Tekniset säännökset voimankäyttövälineistä ja niiden käytöstä sekä voimakeinojen ja voimankäyttövälineiden käytön koulutuksesta annetaan sisäasiainministeriön asetuksella.

16 luku

Ilmoituksen ja tiedon antaminen

1 §

Ilmoitus vapautensa menettäneen terveydentilasta ja kuolemasta

Vapautensa menettäneen terveydentilasta ilmoitettaessa noudatetaan potilaan asemasta ja oikeuksista annetun lain säännöksiä.

Vapautensa menettäneen kuolemasta on ilmoitettava asianomaisille viranomaisille sekä lähiomaiselle, muulle läheiselle tai vapautensa menettäneen nimeämälle henkilölle.

2 §

Ilmoitus poistumisluvasta ja vapautumisesta

Vapautensa menettäneen vapauttamisesta ja säilytystilasta poistumisesta saadaan ilmoittaa asianomistajalle tai muulle henkilölle, jos vapautensa menettäneen käyttäytymisen tai hänen esittämiensä uhkausten johdosta on perusteltua syytä epäillä, että vapautensa menettänyt syylistyy tämän tai tälle läheisen henkilön henkeen, terveyteen tai vapauteen kohdistuvaan rikokseen. Ilmoitus voidaan antaa myös henkilölle, johon nähden vapautensa menettäneellä on lähestymiskiellosta annetun lain (898/1998) mukainen lähestymiskielto.

Ilmoitus on tehtävä hienotunteisuutta noudattaen. Ilmoitusta ei tehdä vastoin asianomistajan tai muun 1 momentissa tarkoitettun, vaarassa olevan henkilön ilmaisemaa tahtoa.

3 §

Tietojen antaminen mielentilatutkimusta suorittavalle yksikölle

Poliisilla on oikeus antaa mielentilatutkimusta suorittavalle yksikölle vapautensa menettäneestä tietoja, jotka ovat tarpeellisia mielentilatutkimuksen toimenpanemiseksi.

4 §

Päätösvalta

Tässä luvussa tarkoitettujen ilmoitusten ja tiedon antamisesta päättää säilytystilan esimies.

5 §

Tarkemmat säännökset

Tarkemmat säännökset ilmoituksista annetaan valtioneuvoston asetuksella.

17 luku

Muutoksenhaku

1 §

Muutoksenhaun alaiset asiat

Oikaisuvaatimus kihlakunnan poliisilaitoksen poliisipäällikölle ja valitus hallinto-oikeuteen voidaan tehdä seuraavista päätöksistä:

1) 4 luvun 1 §:ssä tarkoitettu omaisuuden hallussapidosta sekä saman luvun 4 §:ssä tarkoitettu rahan ja muiden maksuvälineiden käytöstä;

2) 6 luvun 5 §:ssä tarkoitettu kirjeen tai postilähetyksen pidättämisestä; ja

3) 7 luvun 5 §:ssä tarkoitettu tapaamiskielosta ja saman luvun 8 §:ssä tarkoitettu poistumisluvasta erittäin tärkeästä syystä.

Tapaajalla on oikeus hakea oikaisua ja valittaa 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettu tapaamiskielosta.

2 §

Oikaisuvaatimus

Oikaisuvaatimus on tehtävä kirjallisesti viikon kuluessa siitä, kun päätös oikaisuvaatimusosoituksineen on annettu vapautensa menettäneelle tiedoksi. Oikaisuvaatimus toimitetaan päätöksen tehneelle viranomaiselle.

3 §

Oikaisuvaatimuksesta päättäminen

Oikaisuvaatimuksen ratkaisee kihlakunnan poliisilaitoksen poliisipäällikkö.

Oikaisuvaatimus on käsiteltävä kiireellisenä.

Asian käsittelystä on muutoin voimassa, mitä hallintolaissa säädetään.

4 §

Valituksen tekeminen

Kihlakunnan poliisilaitoksen poliisipäällikön oikaisuvaatimuksen johdosta tekemään päätökseen saa valittamalla hallinto-oikeuteen hakea muutosta. Valitus tehdään siihen hallinto-oikeuteen, jonka tuomiopiirissä kihlakunnan poliisilaitoksen poliisipäällikön päätös on tehty.

Valitus on tehtävä 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

5 §

Oikaisuvaatimuksen ja valituksen vaikutus täytäntöönpanoon

Oikaisuvaatimuksen tai valituksen tekeminen ei keskeytä 1 §:ssä tarkoitettua päätöksen täytäntöönpanoa, ellei oikaisuvaatimusta käsittelevä kihlakunnan poliisilaitoksen poliisipäällikkö tai valitusta käsittelevä hallinto-oikeus toisin päättä.

6 §

Valituksen käsittely hallinto-oikeudessa

Valitusta käsitellessään hallinto-oikeus on päätösvaltainen yksijäsenisenä. Valitusasia on käsiteltävä kiireellisenä.

Hallinto-oikeuden päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla.

Asian käsittelystä on muutoin voimassa, mitä hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.

7 §

Oikeusapu

Vapautensa menettäneelle voidaan 1 §:ssä tarkoitettussa asiassa myöntää oikeusapua niin kuin oikeusapulaissa (257/2002) säädetään. Oikeusapulain 10 §:n 1 momentissa tarkoitettua selvitystä taloudellisista olosuhteista ei tarvitse esittää. Oikeusavun myöntämisestä päättää tuomioistuin.

8 §

Tarkemmat säännökset

Tarkemmat säännökset oikaisuvaatimuksen tekemisestä annetaan valtioneuvoston asetuksella.

18 luku

Erinäiset säännökset

1 §

Säilytystilan esimies

Säilytystilan esimieheksi on määrättävä säilytystilaa hallinnoivan poliisilaitoksen henkilöstöön kuuluva pidättämiseen oikeutettu virkamies. Erityisestä syystä säilytystilan esimiehenä saa olla rikosylikonstaapeli tai ylikonstaapeli.

Säilytystilan esimiehen tulee valvoa, että säilytystilassa noudatetaan lakia ja sen nojalla annettuja säännöksiä ja määräyksiä.

2 §

Tarkemmat täytäntöönpanosäännökset

Tarkempia säännöksiä tämän lain täytäntöönpanosta voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

19 luku

Voimaantulo- ja siirtymäsäännökset

1 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

2 §

Siirtymäsäännökset

Vapautensa menettäneen kohtelua koskevan päätöksen täytäntöönpanossa sovelletaan päätöstä tehtäessä voimassa olleita säännöksiä. Tämän lain säännöksiä sovelletaan kuitenkin, jos asia tulee ehtojen rikkomisen, edellytysten muuttumisen, laissa asetetun määräajan taikka muun vastaavan syyn vuoksi uudelleen käsiteltäväksi.

Tämän lain muutoksenhakua koskevia säännöksiä sovelletaan haettaessa muutosta lain voimaantulon jälkeen tehtyyn päätökseen.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin.

Laki

esitutkintalain 10 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 30 päivänä huhtikuuta 1987 annetun esitutkintalain (449/1987) 10 §:n 1 ja 3 momentti seuraavasti:

10 §

Asianosaisella on oikeus käyttää esitutkinnassa avustajaa. Rikoksesta epäillylle, joka on otettu kiinni, pidätetty tai vangittu, on viipymättä ilmoitettava hänen oikeudestaan käyttää avustajaa.

avustajaansa tapaamalla, kirjeitse ja puhelimitse siten kuin tutkintavankeuslaissa (768/2005) ja poliisin säilyttämien henkilöiden kohtelusta annetussa laissa (/) tarkemmin säädetään.

Rikoksesta epäillyllä, joka on otettu kiinni, pidätetty tai vangittu, on oikeus pitää yhteyttä

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____.

Laki

rajavartiolain 61 ja 64 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 15 päivänä heinäkuuta 2005 annetun rajavartiolain (578/2005) 61 § ja 64 §:n 2 momentti seuraavasti:

61 §

Vapautensa menettäneen henkilön kohtelussa sovellettavat säännökset

Jollei jäljempänä muuta säädetä, vapautensa menettäneen henkilön kohteluun sovelletaan rajavartiolaitoksessa, mitä poliisin säilyttämien henkilöiden kohtelusta annetussa laissa (/) säädetään.

Mitä 1 momentissa tarkoitettussa laissa säädetään poliisista, koskee rajavartiolaitoksen säilyttämän henkilön osalta rajavartiolaitosta. Mitä mainitussa laissa säädetään poliisimiehestä tai

vartijasta, koskee rajavartiolaitoksessa rajavartiomiestä. Mitä samassa laissa säädetään säilytystilan esimiehestä tai hänen määräämistään pidättämiseen oikeutetusta virkamiehestä, koskee rajavartiolaitoksessa säilytystilan esimiestä.

Edellä 1 momentissa tarkoitettun lain:

1) 8 luvun 3 §:ssä säädetystä poiketen rajavartiolaitoksen hallinnoiman säilytystilan järjestyssäännön vahvistaa sekä tilojen valvonnasta ja lukittuna pitämisestä päättää asianomainen hallintoyksikkö;

2) 17 luvun 3 §:n 1 momentissa säädetystä poiketen päätöksen oikaisuvaatimuksesta tekee asianomaisen hallintoyksikön aluepäällikkö; ja

3) 18 luvun 1 §:ssä säädetystä poiketen säilytystilan esimieheksi on määrättävä asianomaisen hallintoyksikön pidättämiseen oikeutettu virkamies.

Säilöön otetun ulkomaalaisen kohtelussa on noudatettava, mitä ulkomaalaislain (301/2004) 123 §:ssä säädetään, sekä päihtyneiden käsittelyssä, mitä päihtyneiden käsittelystä annetussa laissa (461/1973) säädetään. Sotilaskurinpitoon liittyvästä kiinniottamisesta ja rangaistuksen täytäntöönpanosta säädetään sotilaskurinpito-laissa.

64 §

Vapautensa menettäneen henkilön säilytystilat

Säilytystilaa hyväksyttäessä tulee ottaa huomioon vapautensa menettäneelle 61 §:ssä tarkoitetuissa laeissa turvatut oikeudet.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta
20 .

Laki

tullilain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

lisätään 29 päivänä joulukuuta 1994 annettuun tullilakiin (1466/1994) uusi 43 a § seuraavasti:

43 a §

Tulliviranomaisen säilyttämien pidätettyjen ja kiinni otettujen henkilöiden kohteluun sovelletaan, mitä poliisin säilyttämien henkilöiden kohtelusta annetussa laissa (/) säädetään.

Mitä 1 momentissa tarkoitettussa laissa säädetään poliisista, koskee tulliviranomaisen säilyttämän henkilön osalta tulliviranomaista. Mitä mainituissa laissa säädetään poliisimiehestä tai vartijasta, koskee tullilaitoksen tullimiestä. Mitä samassa laissa säädetään säilytystilan esimiehestä tai hänen määräämästään pidättämiseen oikeutetusta virkamiehestä, koskee tullilaitoksen säilytystilan esimiestä.

Edellä 1 momentissa tarkoitetun lain:

1) 2 luvun 1 §:ssä säädetystä poiketen tulliviranomaisen hallinnoiman säilytystilan hyväksyy Tullihallitus;

2) 8 luvun 3 §:ssä säädetystä poiketen tulliviranomaisen hallinnoiman säilytystilan järjestys-säännön vahvistaa sekä tilojen valvonnasta ja lukittuna pitämisestä päättää Tullihallitus;

3) 17 luvun 3 §:n 1 momentissa säädetystä poiketen päätöksen oikaisuvaatimuksesta tekee asianomaisen tullipiirin päällikkö; ja

4) 18 luvun 1 §:ssä säädetystä poiketen säilytystilan esimieheksi on määrättävä asianomaisen tullipiirin pidättämiseen oikeutettu tullimies.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta
20 .

Laki

sotilaskurinpitolain 21 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään 25 päivänä maaliskuuta 1983 annetun sotilaskurinpitolain (331/1983) 21 §:ään uusi 2—4 momentti seuraavasti:

21 §

Pidätettyihin ja kiinni otettuihin sovelletaan, mitä poliisin säilyttämien henkilöiden kohtelusta annetussa laissa (/) säädetään.

Mitä poliisin säilyttämien henkilöiden kohtelusta annetussa laissa säädetään:

1) poliisista, koskee sotilasviranomaisen säilyttämien henkilöiden osalta sotilasviranomais- ja rajavartiolaitoksen säilyttämien henkilöiden osalta rajavartiolaitosta;

2) poliisimiehestä tai vartijasta, koskee tämän lain 18 §:ssä tarkoitettua kiinniottamiseen oikeutettua henkilöä ja poliisin tehtävien suorittamisesta puolustusvoimissa annetun lain (1251/1995) 2 §:ssä tarkoitettua poliisin tehtäviä hoitavaa virkamiestä sekä rajavartiolaitoksessa rajavartiomiestä;

3) säilytystilan esimiehestä, koskee päävartion tai muun valvotun tilan esimieheksi määrättyä virkamiestä ja rajavartiolaitoksessa säilytystilan esimiestä; sekä

4) oikaisuvaatimuksen ratkaisijasta, koskee asianomaista joukko-osaston komentajaa ja rajavartiolaitoksessa hallintoyksikön päällikköä.

Tutkintavankien kohteluun sovelletaan sotilasviranomaisen valvonnan alaisen tai poliisin säilyttämän henkilön osalta poliisin säilyttämien henkilöiden kohtelusta annettua lakia ja vankilassa säilytettävän henkilön osalta tutkintavankeuslakia (768/2005).

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta
20 .

Laki

aluevalvontalain 27 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 18 päivänä elokuuta 2000 annetun aluevalvontalain (755/2000) 27 §:n 4 momentti seuraavasti:

27 §

Henkilöllisyyden selvittäminen ja henkilön kiinniottaminen

kohteluun sovelletaan, mitä poliisin säilyttämien henkilöiden kohtelusta annetussa laissa (/) säädetään.

Kiinni otetulle on heti ilmoitettava kiinniottamisen syy. Tämän lain perusteella kiinni otetun

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Laki

järjestyksenvalvojista annetun lain 7 ja 12 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan järjestyksenvalvojista 22 päivänä huhtikuuta 1999 annetun lain (533/1999) 12 §:n 1 momentti sekä
lisätään 7 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laissa 622/2003, uusi 5 ja 6 momentti seuraavasti:

7 §

Henkilön poistaminen, kiinniottaminen ja säilössäpito

valvojan on toimitettava säilöönottoilmoitus viipymättä tilaisuuden päättymisen jälkeen kihlakunnan poliisilaitokselle.

12 §

Rangaistussäännös

Tämän lain perusteella säilössä pidettävien kohteluun sovelletaan, mitä poliisin säilyttämien henkilöiden kohtelusta annetun lain (/) 1 luvun 3 ja 4 §:ssä, 2 luvun 2 §:n 1 momentissa ja 3 §:n 1 momentissa, 3 luvun 1 §:ssä, 5 luvun 1 ja 2 §:ssä, 8 luvun 2 §:ssä, 9 luvun 1 §:ssä sekä 12 luvun 1 ja 2 §:ssä säädetään.

Järjestyksenvalvoja saa sijoittaa säilöön otetun vain sellaiseen järjestyksenvalvojan hallinnoimaan säilytystilaan, jonka kihlakunnan poliisilaitos on ennen tilaisuuden alkamista tarkastanut ja hyväksynyt. Järjestyksenvalvojan tulee laatia jokaisesta säilössä pidettävästä henkilöstä allekirjoitettu säilöönottoilmoitus. Järjestyksen-

Järjestyksenvalvoja, joka tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta jättää noudattamatta 2 §:n 3 momentissa, 4 tai 5 §:ssä, 6 §:n 1 momentissa taikka 7 §:n 6 momentissa säädetyn velvollisuutensa, on tuomittava, jollei muualla laissa ole säädetty ankarampaa rangaistusta, *järjestyksenvalvontarikkomuksesta* sakkoon.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Laki

päihtyneiden käsittelystä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan päihtyneiden käsittelystä 8 päivänä kesäkuuta 1973 annetun lain (461/1973) 2 ja 3 § ja 4 §:n 4 momentti sekä
lisätään 1 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 502/1995, uusi 2 momentti seuraavasti:

1 §

Sen lisäksi, mitä tässä laissa säädetään, sovelletaan poliisin säilytystilaan otetun päihtyneen kohteluun henkilön päihtymystila huomioon ottaen poliisin säilyttämien henkilöiden kohtelusta annettua lakia (/).

2 §

Edellä 1 §:n 1 momentissa tarkoitettu henkilö, joka ei käyttäytymisellään aiheuta vaaraa muiden henkilöiden turvallisuudelle, on poliisin toimitettava päihtyneiden selviämisasemalle tai muuhun hoitopaikkaan, jollei päihtyneestä voida huolehtia muulla tavoin.

Väkivaltaisesti käyttäytyvä tai väkivaltaiseksi tiedetty päihtynyt sekä päihtynyt, jota ei muusta syystä voida toimittaa 1 momentissa tarkoitettulle selviämisasemalle tai hoitopaikkaan, on otettava poliisin säilytystilaan.

Jos päihtyneen terveydentila antaa siihen aiheutta, hänet on viipymättä toimitettava sairaala-

hoitoon tai ryhdyttävä muuhun hänen tilansa vaatimaan toimenpiteeseen.

3 §

Päihtynyt voidaan ottaa säilöön, jos hänen pitämisensä säilössä on hänen päihtymysasteensa ja terveydentilansa sekä järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämisen huomioon ottaen tarpeen. Säilöönottamisesta selviämisasemalle ja muuhun hoitopaikkaan päättää sen toiminnasta vastuussa oleva henkilö ja ottamisesta poliisin säilytystilaan poliisimies.

4 §

Säilöissäpitämisestä selviämisasemalla ja muussa hoitopaikassa päättää asianomainen sen toiminnasta vastaava henkilö ja poliisin säilytystilassa asianomainen poliisimies.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Laki

ulkomaalaislain 123 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 30 päivänä huhtikuuta 2004 annetun ulkomaalaislain (301/2004) 123 §:n 6 momentti, sellaisena kuin se on laissa 581/2005, seuraavasti:

123 §

Säilöön ottamisesta päättäminen ja säilöön otetun sijoittaminen

säilöön ottamisen peruste. Ulkomaalaisen valitusoikeuteen sovelletaan kuitenkin, mitä säilöön otettujen ulkomaalaisten kohtelusta ja säilöönottoyksiköstä annetun lain 5 luvussa säädetään muutoksenhausta.

— — — — —
Poliisin tai rajavartiolaitoksen pidätystiloihin sijoitettuun ulkomaalaiseen sovelletaan, mitä poliisin säilyttämien henkilöiden kohtelusta annetussa laissa (/) säädetään ottaen huomioon

_____ Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Laki

säilöön otettujen ulkomaalaisten kohtelusta ja säilöönottoyksiköstä annetun lain 9 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan säilöön otettujen ulkomaalaisten kohtelusta ja säilöönottoyksiköstä 15 päivänä helmikuuta 2002 annetun lain (116/2002) 9 §:n 3 momentti seuraavasti:

9 §

Säilöönottoyksiköstä pois siirtäminen

detään ottaen huomioon säilöön ottamisen peruste. Ulkomaalaisen valitusoikeuteen sovelletaan kuitenkin, mitä 5 luvussa säädetään muutoksenhausta.

— — — — —
Poliisin pidätystiloihin sijoitettuun ulkomaalaiseen sovelletaan, mitä poliisin säilyttämien henkilöiden kohtelusta annetussa laissa (/) sää-

_____ Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Laki

henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa annetun lain 2 ja 22 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa 22 päivänä elokuuta 2003 annetun lain (761/2003) 2 §:n 3 momenttiin, sellaisena kuin se on osaksi laissa 529/2005, uusi 4 a kohta ja 22 §:n 1 momenttiin, sellaisena kuin se on osaksi viimeksi mainitussa laissa, uusi 4 a kohta seuraavasti:

2 §

Poliisiasiain tietojärjestelmä

Tietojärjestelmään saadaan lisäksi tallettaa poliisilain 1 §:n 1 momentissa säädettyjen tehtävien suorittamiseksi hankittuja muita tarpeellisia tietoja seuraavasti:

4 a) säilytystilan järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämiseksi yksilöintitiedot henkilöistä, joille on annettu poliisin säilyttämien henkilöiden kohtelusta annetun lain (/) 7 luvun 5 §:n mukainen tapaamiskielto, sekä tiedot tapaamiskiellon sisällöstä ja perusteesta sekä tapaamiskiellon voimassaoloaika (*tapaamiskieltotiedot*);

22 §

Tietojen poistaminen poliisiasiain tietojärjestelmästä

Poliisiasiain tietojärjestelmästä tiedot poistetaan seuraavasti:

4 a) tapaamiskieltotiedot viiden vuoden kulluttua kiellon päättymisestä;

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____.

Laki

tuomioistuinten ja eräiden oikeushallintoviranomaisten suoritteista perittävistä maksuista annetun lain 6 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan tuomioistuinten ja eräiden oikeushallintoviranomaisten suoritteista perittävistä maksuista 26 päivänä heinäkuuta 1993 annetun lain (701/1993) 6 §:n 1 momentin 22 kohta, sellaisena kuin se on laissa 582/2001, ja

lisätään 6 §:n 1 momenttiin, sellaisena kuin se on osaksi laeissa 714/1994, 1651/1995, 60/2001, 1546/2001, 269/2002 ja 778/2005 sekä mainitussa laissa 582/2001, uusi 22 a kohta seuraavasti:

6 §

Maksuttomat suoritteet

Tämän lain mukaisia käsittelymaksuja ei peritä:

22) lähestymiskiellosta annetun lain (898/1998) mukaisessa asiassa;

22 a) poliisin säilyttämien henkilöiden kohtelusta (/) annetun lain 17 luvun mukaisessa valitusasiassa; eikä

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____.

Helsingissä 5 päivänä syyskuuta 2006
